

ĐÁNH GIÁ MỨC ĐỘ CẠNH TRANH CỦA THỊ TRƯỜNG NGÂN HÀNG VIỆT NAM BẰNG MÔ HÌNH PANZAR – ROSSE

Ngày nhận: 20/4/2015
Ngày nhận lại: 09/6/2015
Ngày duyệt đăng: 10/7/2015
Mã số: 7-15-28

Lê Hà Diễm Chi (*)
Nguyễn Lê Hoàng Phú (**)

Tóm tắt: Bài viết đánh giá mức độ cạnh tranh của thị trường ngân hàng Việt Nam bằng mô hình Panzar – Rosse trên mẫu nghiên cứu gồm 30 ngân hàng thương mại Việt Nam (NHTM) giai đoạn 2007-2013. Bài viết đạt được 3 kết quả chính: (i) Các ngân hàng Việt Nam đang hoạt động trong thị trường cạnh tranh độc quyền và mức độ cạnh tranh giữa các ngân hàng là khá cao; (ii) Các NHTM nhà nước có mức độ cạnh tranh gay gắt hơn các NHTM cổ phần; (iii) Các ngân hàng có quy mô càng lớn thì khả năng cạnh tranh càng cao. Ngoài ra, bài viết còn cho thấy tỷ lệ vốn chủ sở hữu và tỷ lệ cho vay có tác động dương đến thu nhập của ngân hàng.

Từ khóa: Mô hình Panzar – Rosse, cạnh tranh độc quyền, NHTM.

Giới thiệu

Kể từ khi Việt Nam trở thành thành viên đầy đủ của WTO, mọi rào cản đối với chi nhánh ngân hàng nước ngoài hoàn toàn được tháo gỡ, như hạn chế về nhận tiền gửi, dịch vụ thẻ ATM, thẻ tín dụng... Với sự bình đẳng quốc gia đối với chi nhánh ngân hàng nước ngoài tại Việt Nam cùng với sự phát triển của công nghệ thông tin, đã góp phần làm thay đổi mạnh mẽ thị trường ngân hàng Việt Nam. Biểu hiện là làn sóng mua lại và sáp nhập trong ngành ngân hàng gia tăng mạnh trong những năm gần đây. Động thái tập trung trong ngành ngân hàng xuất phát từ các lý do nâng cao sức cạnh tranh của ngân hàng, giành giật thị phần và do yêu cầu tăng quy mô vốn điều lệ ở các NHTM của Ngân hàng Nhà nước. Quá trình tập trung có thể ảnh hưởng đến sự cạnh tranh không lành mạnh trong ngành ngân hàng, gây ra bất ổn tài chính cho thị trường. Vì thế, cần thiết phải đánh giá đúng cấu trúc thị trường ngân hàng hiện tại, cũng như đánh giá đúng mức độ cạnh tranh của hệ thống NHTM Việt Nam hiện nay như thế nào, nhằm quyết định nên

chậm lại quá trình tập trung, hay gia tăng các biện pháp đảm bảo cho sự cạnh tranh của các NHTM là lành mạnh và an toàn cho hệ thống. Bài viết đo lường mức độ cạnh tranh của thị trường NHTM Việt Nam và so sánh mức độ cạnh tranh của thị trường ngân hàng Việt Nam với thị trường các nước trong khu vực. Đồng thời bài viết cũng xem xét mức độ cạnh tranh khác biệt thế nào giữa các NHTM nhà nước với các NHTM cổ phần và mức độ cạnh tranh có liên quan đến quy mô ngân hàng ra sao?

Tổng quan các nghiên cứu thực nghiệm

Đo lường mức độ cạnh tranh của thị trường ngân hàng cho đến nay đã có nhiều nghiên cứu thực nghiệm ở thị trường các nước trên thế giới. Shaffer (1982) được xem là một trong những nhà nghiên cứu đầu tiên đánh giá mức độ cạnh tranh của thị trường ngân hàng Mỹ bằng mô hình của Panzar – Rosse (PR). Dữ liệu nghiên cứu được lấy trong năm 1979 và biến phụ thuộc là tổng doanh thu, được sử dụng trong mô hình hồi quy doanh thu rút gọn để tính chỉ số H – thống kê của